

4. Ա Ր Տ Ա Ք Ի Ն Հ Ա Տ Վ Ա Ծ

4.1. Վճարային հաշվեկշիռը 2010 թվականի հունվար-հունիսին

Վճարային հաշվեկշռի միասնականացված հողվածների ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ հանրապետության արտաքին գործառնությունները 2010 թվականի հունվար-հունիսին հիմնականում կապված են եղել արտաքին առևտրի հետ: Կապիտալի ներհոսքը գլխավորապես կատարվել է պաշտոնական գրանտների, միջպետական վարկի միջոցով և միջազգային կազմակերպություններից ստացված ֆինանսական օգնության հաշվին*։ Ըստ նախնական տվյալների, 2010 թվականի հունվար-հունիսին ԼՂՀ վճարային հաշվեկշռի ընթացիկ հաշվի պակասուրդը կազմել է 19300.8 մլն դրամ:

Ապրանքների գծով պակասուրդը 2010 թվականի հունվար-հունիսին կազմել է 28180.4 մլն դրամ և 2009թ. հունվար-հունիսի նկատմամբ աճել է 1.1 տոկոսով:

Ծառայությունների բնագավառում, ստացված տվյալների ամփոփման արդյունքներով, 2010 թվականի հունվար-հունիսին հաշվեկշռի պակասուրդը կազմել է 1815,2 մլն դրամ:

Ընդհանուր առմամբ, 2010 թվականի հունվար-հունիսին ապրանքների և ծառայությունների գծով պակասուրդը կազմել է 29995,6 մլն դրամ (2009թ. հունվար-հունիսի 106.6 տոկոսը), եկամուտների գծով հաշվեկշռի պակասուրդը՝ 1815,0 մլն դրամ (236,3 տոկոսը), իսկ ընթացիկ տրանսֆերտների (նվիրատվությունների) սաղոնը՝ 12509,8 մլն դրամ (113.4 տոկոսը):

Կապիտալի հաշվի հողվածների սաղոնը կազմել է 2383.5 մլն դրամ:

2010 թվականի հունվար-հունիսին ԼՂՀ վճարային հաշվեկշռի ֆինանսական հողվածները ունեցել են հետևյալ պատկերը՝

- ուղղակի ներդրումները տնտեսության մեջ՝ 1939.7 մլն դրամ,
- պորտֆելային ներդրումների պասիվային մասը՝ 1057.5 մլն դրամ,
- այլ ներդրումների ակտիվային մասը՝ -44585,7 մլն դրամ,
- այլ ներդրումներից պարտավորությունները՝ 57214.4 մլն դրամ:

Վճարային հաշվեկշռի վերլուծական ներկայացումից պարզ երևում է, որ մեր տնտեսությունը շարունակում է կախվածության մեջ գտնվել արտաքին աշխարհից:

ԼՂՀ վճարային հաշվեկշիռների վերլուծական ներկայացումը
2009-2010թթ. հունվար- հունիսին

	2009թ. հունվար-հունիս	2010թ. հունվար-հունիս	Բացարձակ փոփոխությունը <i>/մլն դրամ/</i>
Ա.Ընթացիկ հաշիվ, առանց Ե խմբի	-17867.6	-19300.8	-1433.2
Ապրանքներ, կրեդիտ	8198.2	12127.5	3929.3
Արտահանում f.o.b.	8198.2	12127.5	3929.3
Այլը	0.0	0.0	0.0
Ապրանքներ, դեբետ	-36070.9	-40307.9	-4237.0
Ներմուծում f.o.b.	-36070.9	-40307.9	-4237.0
Այլը	0.0	0.0	0.0
Հաշվեկշիռ ապրանքների գծով	-27872.7	-28180.4	-307.7
Ծառայություններ, կրեդիտ	3224.3	2282.5	-941.8
Տրանսպորտային	90.1	90.2	0.1
Այլը	3134.3	2192.3	-942.0
Ծառայություններ, դեբետ	-3484.3	-4097.7	-613.4
Տրանսպորտային	-1582.5	-1757.8	-175.3
Այլը	-1901.8	-2339.9	-438.1
Հաշվեկշիռ ծառայությունների գծով	-260.0	-1815.2	-1555.2
Հաշվեկշիռ ապրանքների և ծառայությունների գծով	-28132.7	-29995.6	-1862.9
Եկամուտներ, կրեդիտ	292.7	787.7	495.0
Եկամուտներ, դեբետ	-1060.9	-2602.7	-1541.8
Հաշվեկշիռ եկամուտների գծով	-768.2	-1815.0	-1046.8
Հաշվեկշիռ ապրանքների, ծառայությունների և եկամուտների գծով	-28901.0	-31810.7	-2909.7
Ընթացիկ տրանսֆերտներ, կրեդիտ	11093.4	12584.5	1491.1
Ընթացիկ տրանսֆերտներ, դեբետ	-60.0	-74.7	-14.7
Հաշվեկշիռ ընթացիկ տրանսֆերտների գծով	11033.4	12509.8	1476.4

* Կապիտալի արտահոսքը վճարային հաշվեկշռում չի արտացոլված՝ այդ տվյալների հավաքագրման համակարգում մի շարք խնդիրների առկայության պատճառով:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՏՎԱԾ

	2009թ. հունվար-հունիս	2010թ. հունվար-հունիս	Բացարձակ փոփոխությունը
Բ. Կապիտալի հաշիվ, առանց Ե խմբի	2693.7	2383.5	-310.2
Կապիտալի հաշիվ, կրեդիտ	2693.7	2383.5	-310.2
Կապիտալի հաշիվ, դեբետ	0.0	0.0	0.0
		0.0	0.0
Ընդամենը Ա խումբ գումարած Բ	-15173.9	-16917.3	-1743.4
Գ. Ֆինանսական հաշիվ, առանց Ե խմբի	16121.7	15625.9	-495.8
Ուղղակի ներդրումներ այլ երկրներ	0.0	0.0	0.0
Ուղղակի ներդրումներ այլ երկրներից	699.1	1939.7	1240.6
Պորտֆելային ներդրումներից			
ակտիվներ	0.0	0.0	0.0
Արժեթղթերում մասնակցում	0.0	0.0	0.0
Պարտային արժեթուղթ	0.0	0.0	0.0
Պորտֆելային ներդրումներից			
պարտավորություններ	258.7	1057.5	798.8
Արժեթղթերում մասնակցում	0.0	923.1	923.1
Պարտային արժեթուղթ	258.7	134.4	-124.3
Ակտիվներ այլ ներդրումներից	-41893.3	-44585.7	-2692.4
Դրամավարկային կարգավորման			
մարմիններ	0.0	0.0	0.0
Պետական կառավարման			
մարմիններ	-25868.4	-26481.9	-613.5
Բանկեր	-1053.2	-5273.3	-4220.1
Այլ հատվածներ	-14971.7	-12830.5	2141.2
Պարտավորություններ այլ			
ներդրումներից	57057.2	57214.4	157.2
Դրամավարկային կարգավորման			
մարմիններ	0.0	0.0	0.0
Պետական կառավարման			
մարմիններ	20903.0	25221.1	4318.1
Բանկեր	1584.0	5071.2	3487.2
Այլ հատվածներ	34570.2	26922.1	-7648.1
Ընդամենը, խումբ Ա-ից Գ	947.8	-1291.5	-2239.3
Դ. Սխալներ և բացթողումներ մաքուր	-947.8	1291.5	2239.3
Ընդամենը, խումբ Ա-ից Դ (ընդհանուր հաշվեկշիռ)	0.0	0.0	0.0
Ե. Ֆինանսական հոդվածներ	0.0	0.0	0.0
Ռեզերվային ակտիվներ	0.0	0.0	0.0
Հիմնադրամի վարկի և Հիմնադրամից			
փոխառությունների օգտագործում	0.0	0.0	0.0
Բացառիկ ֆինանսավորում	0.0	0.0	0.0
Արտասահմանյան ռեզերվներ (իրավունքներ)			
հանդիսացող պարտավորություններ	0.0	0.0	0.0

4.2. Ապրանքների արտահանում և ներմուծում

4.2.1. Արտաքին առևտուր

Արտաքին առևտրաշրջանառությունը: Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալը 2010թ. հունվար-սեպտեմբերին, փաստացի գներով, կազմել է 89968.9 մլն դրամ կամ 238937.7 հազար ԱՄՆ դոլար (հետայսու՝ հազ. դոլար), այդ թվում՝ ապրանքների արտահանումը՝ 19762.1 մլն դրամ (52451.3 հազ. դոլար), իսկ ներմուծումը՝ 70206.8 մլն դրամ (186486.4 հազ. դոլար): Առևտրային հաշվեկշիռը բացասական է 50444.7 մլն դրամով (134035.1 հազ. դոլարով):

2010թ. հունվար-սեպտեմբերին 2009թ. նույն ժամանակաշրջանի համեմատությամբ արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալը աճել է 15,4 տոկոսով*, ընդ որում՝ արտահանումը աճել է 36,3 տոկոսով, իսկ ներմուծումը՝ 10,6 տոկոսով: Բացասական առևտրային հաշվեկշիռը աճել է 3,0 տոկոսով: Առանց հաշվի առնելու վերաարտահանման** բնույթ ունեցող ապրանքատեսակները, 2009թ. հունվար-սեպտեմբերի համեմատ արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալը աճել է 14,5 տոկոսով, ընդ որում արտահանումը՝ 32,1 տոկոսով, իսկ ներմուծումը՝ 10,6 տոկոսով:

ԼՂՀ արտաքին առևտրաշրջանառությունը 2009-2010թթ. հունվար-սեպտեմբերին
ըստ առանձին երկրների

Երկրի անվանումը	Արտահանում					Ներմուծում					Առևտրային հաշվեկշիռը
	2009 հունվար-սեպտեմբեր	Տեսակարար կշիռը (%)	2010 հունվար-սեպտեմբեր	Տեսակարար կշիռը (%)	աճի տեմպը, %	2009 հունվար-սեպտեմբեր	Տեսակարար կշիռը (%)	2010 հունվար-սեպտեմբեր	Տեսակարար կշիռը (%)	աճի տեմպը, %	
<i>Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը</i>	38482,9	100,0	52451.3	100.0	136.3	168576,6	100,0	186486.4	100,0	110.6	-
այդ թվում՝											
ԱՊՀ ԵՐԿՐՆԵՐ	36932.0	96.0	48298.5	92.1	130.8	158669,9	94,1	173868.9	93.2	109.6	-
այդ թվում՝											
Հայաստանի Հանրապետություն	36648,0	95.2	47533.7	90.6	129.7	156566,6	92,9	172117.1	92.3	109.9	-124583.4
Ռուսաստանի Դաշնություն	284,0	0,8	661.4	1.3	2.3անգ	746,3	0,4	468.9	0.2	62.8	192.5
Բելոռուս	-	-	-	-	-	1053,6	0,6	899.2	0.5	85.3	-899.2
Ուկրաինա	-	-	103.4	0.2	-	298,9	0,2	383.7	0.2	128.4	-280.3
Մոլդովա	-	-	-	-	-	4,5	0,0	-	-	-	-
ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐ	1550.9	4.0	4152.8	7.9	2.8անգ	9906,7	5,9	12617.5	6.8	127.4	-8464.7
այդ թվում՝											
ՄԱԷ	1443,3	3,8	-	-	-	3483,0	2,1	5446.0	2.9	156.4	-5446.0
Թուրքիա	-	-	-	-	-	3034,5	1,8	1611.4	0.9	53.1	-1611.4
Լիբանան	-	-	-	-	-	723,5	0,4	324.1	0.2	44.8	-324.1
Նիդերլանդներ	-	-	-	-	-	641,8	0,4	9.6	0.0	1.5	-9.6
Միացյալ Նահանգներ	14,3	0,0	-	-	-	535,5	0,3	241.6	0.1	45.1	-241.6
Չինաստան	0,8	0,0	3.6	0.01	4.5անգ	520,9	0,3	404.8	0.2	77.7	-401.2
Միացյալ Թագավորություն	-	-	3537.8	6.7	-	574,6	0,3	2076.6	1.1	3.6անգ	1461.2
Ֆրանսիա	-	-	-	-	-	138,9	0,1	815.9	0.4	5.9անգ	-815.9
ԻՒՀ	35,4	0,1	579.8	1.1	1.1անգ	118,1	0,1	1434.0	0.8	12.1անգ	-854.2
Գերմանիա	-	-	-	-	-	-	-	96.1	0.1	-	-96.1
Իտալիա	-	-	5.9	0.01	-	108,3	0,1	76.1	0.04	70.2	-70.1
Չեխիայի Հանրապետություն	-	-	4.9	0.01	-	-	-	39.1	0.02	-	-34.2
Իսրայել	-	-	-	-	-	-	-	34.5	0.02	-	-34.5
Վրաստանի Հանրապետություն	57,1	0.1	-	-	-	6,4	0,0	7.5	0.0	117.2	-7.5
Շվեյցարիա	-	-	-	-	-	-	-	0.2	0.0	-	-0.2
Լեհաստան	-	-	-	-	-	14,6	0,0	-	-	-	-
Սիրիա	-	-	-	-	-	5,8	0,0	-	-	-	-
Էստոնիա	-	-	20.8	0.04	-	-	-	-	-	-	20.8
Ֆինլանդիա	-	-	-	-	-	0,8	0,0	-	-	-	-

* Համեմատությունը կատարվում է ԱՄՆ դոլարով:

** Վերաարտահանումը ներմուծված ապրանքների այնպիսի արտահանում է, որոնք երկրի սահմանն անցել են տվյալ պետությունում վերաձևակերտ և հետագայում սկզբնական առաքիչ երկիր վերադարձնելու նպատակով (կնքված պայմանագրերի հիման վրա և սահմանված վճարի դիմաց): Այս խմբի ապրանքների վրա սեփականության իրավունքը չի անցնում մի սեփականատերից մյուսին:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՏՎԱԾ

2010թ. հունվար-սեպտեմբերին ԱՊՀ երկրների հետ արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալը կազմել է 83585.2 մլն դրամ (222167.4 հազ. դոլար) կամ ընդհանուր առևտրաշրջանառության 93.0 տոկոսը, իսկ այլ երկրների հետ՝ 6383.7 մլն դրամ (16770.3 հազ. դոլար) կամ 7.0 տոկոսը:

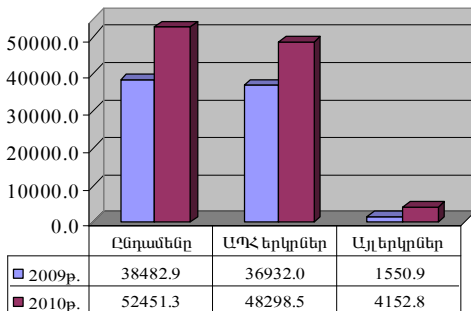
ԱՊՀ երկրներ են արտահանվել 18185.1 մլն դրամի (48298.5 հազ. դոլարի) և այդ երկրներից ներմուծվել՝ 65400.2 մլն դրամի (173868.9 հազ. դոլարի) ապրանքներ: Առևտրային հաշվեկշիռը բացասական է 47215.1 մլն դրամով (125570.4 հազ. դոլարով):

Այլ երկրներ արտահանվել են 1577.0 մլն դրամի (4152.8 հազ. դոլարի) և այդ երկրներից ներմուծվել՝ 4806.7 մլն դրամի (12617.5 հազ. դոլարի) ապրանքներ: Առևտրային հաշվեկշիռը բացասական է 3229.7 մլն դրամով (8464.7 հազ. դոլարով):

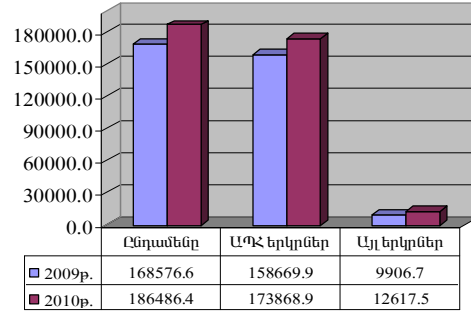
2010թ. հունվար-սեպտեմբերին արտահանման ծավալի 92.1 տոկոսն ուղղվել է ԱՊՀ երկրներ (որից՝ 98.4 տոկոսը՝ Հայաստանի Հանրապետություն, 1.4 տոկոսը՝ Ռուսաստանի Դաշնություն և 0.2 տոկոսը՝ ՌԲԿրահնա), 7.9 տոկոսը՝ աշխարհի այլ երկրներ (որից 85.2 տոկոսը՝ Միացյալ թագավորություն, 14.0 տոկոսը՝ Իրանի Իսլամական Հանրապետություն, 0.5 տոկոսը Էստոնիա և այլն): Ներմուծման ծավալի 93.2 տոկոսը բաժին է ընկել ԱՊՀ երկրներին (որից 99.0 տոկոսը՝ Հայաստանի Հանրապետությանը, 0.5 տոկոսը՝ Բելառուսին, 0.3 տոկոսը՝ Ռուսաստանի Դաշնությանը, 0.2 տոկոսը՝ ՌԲԿրահնային), իսկ 6.8 տոկոսը՝ այլ երկրներից (որից 43.2 տոկոսը՝ Միացյալ Արաբական Էմիրություններին, 16.5 տոկոսը՝ Միացյալ թագավորությանը, 12.8 տոկոսը՝ Թուրքիային, 11.4 տոկոսը՝ Իրանի Իսլամական Հանրապետությանը, 6.5 տոկոսը՝ Ֆրանսիային և այլն):

Արտահանման և ներմուծման ծավալները ըստ ԱՊՀ և այլ երկրների 2009-2010թթ. հունվար-սեպտեմբերին

Արտահանում (հազ. ԱՄՆ դոլար)

Ներմուծում (հազ. ԱՄՆ դոլար)

Արտաքին առևտրի ապրանքային կառուցվածքը:

ԼՂՀ արտաքին առևտրաշրջանառությունը 2010թ. հունվար-սեպտեմբերին ըստ ապրանքախմբերի

Ապրանքային խմբի անվանումը	Արտահանում			Ներմուծում			Հաշվեկշիռը, հազ. ԱՄՆ դոլար
	արժեքը		տեսակարար կշիռը (%)	արժեքը		տեսակարար կշիռը (%)	
	մլն դրամ	հազ. ԱՄՆ դոլար		մլն դրամ	հազ. ԱՄՆ դոլար		
Ընդամենը	19762.1	52451.3	100.0	70206.8	186486.4	100.0	-134035.1
<i>այդ թվում՝</i>							
Կենդանի կենդանիներ և կենդանական ծագման արտադրանք	398.0	1063.2	2.0	2481.3	6559.4	3.5	-5496.2
Բուսական ծագման արտադրանք	551.7	1488.1	2.8	3940.7	10507.0	5.6	-9018.9
Յուղեր և ճարպեր	1.0	2.8	0.0	637.2	1690.3	0.9	-1687.5
Պատրաստի սննդի արտադրանք	1553.7	4129.3	7.9	13243.8	35205.0	18.9	-31075.7
Հանքահումքային մթերքներ	14019.3	37189.4	70.9	14428.7	38294.1	20.5	-1104.7
Քիմիական արտադրության ապրանքներ	0.5	1.3	0.0	3085.4	8180.5	4.4	-8179.2
Պլաստմասսա, կաուչուկ, ռետին	276.3	726.6	1.4	701.8	1860.7	1.0	-1134.1
Կաշի և դրանից իրեր	1.1	3.0	0.0	206.8	552.8	0.3	-549.8
Փայտ և փայտյա իրեր	276.8	740.0	1.4	865.0	2297.1	1.2	-1557.1
Թուղթ և թղթյա իրեր	-	-	-	558.0	1490.0	0.8	-1490.0
Մանածագործական իրեր	30.7	83.9	0.2	2871.7	7629.9	4.1	-7546.0
Կոշիկներ, հովանոցներ, գլխարկներ	491.9	1310.8	2.5	810.7	2141.0	1.1	-830.2
Իրեր քարից, գիպսից, ցեմենտից	83.6	222.4	0.4	3067.8	8149.6	4.4	-7927.2
Թանկարժեք քարեր և մետաղներ	1341.1	3537.8	6.8	1059.4	2774.4	1.5	763.4
Ոչ թանկարժեք մետաղներ և իրեր դրանցից	532.4	1405.6	2.7	2581.6	6840.4	3.7	-5434.8
Մեքենաներ և սարքավորումներ	29.2	78.1	0.2	5647.0	14996.2	8.0	-14918.1

Ապրանքային խմբի անվանումը	Արտահանում			Ներմուծում			Հաշվեկշիռը, հազ. ԱՄՆ դոլար
	արժեքը		տեսա-կարար կշիռը (%)	արժեքը		տեսա-կարար կշիռը (%)	
	մլն դրամ	հազ. ԱՄՆ դոլար		մլն դրամ	հազ. ԱՄՆ դոլար		
Տրանսպորտային միջոցներ	33.6	90.2	0.2	7411.4	19719.1	10.6	-19628.9
Սարքեր և ապարատներ	3.7	10.1	0.0	264.8	700.7	0.4	-690.6
Կահույք, խաղալիքներ, այլ պատրաստի իրեր	137.5	368.7	0.7	6336.6	16879.3	9.1	-16510.6
Արվեստի ստեղծագործություններ, հնատճ իրեր	-	-	-	7.1	18.9	0.0	-18.9

2010թ. հունվար-սեպտեմբերին հանրապետությունից արտահանված ապրանքների ընդհանուր ծավալի 70.9 տոկոսը կազմել են հանքահումքային մթերքները, 7.9 տոկոսը՝ պատրաստի սննդի արտադրանքը, 6.8 տոկոսը՝ թանկարժեք քարեր և մետաղները, 2.8 տոկոսը՝ բուսական ծագման արտադրանքը, 2.7 տոկոսը՝ ոչ թանկարժեք մետաղներ և դրանցից իրերը, 2.5 տոկոսը՝ կոշկեղեն, հովանոցներ, գլխարկներ և այլն:

Ներմուծման մեջ 20.5 տոկոսը կազմել են հանքահումքային մթերքները, 18.9 տոկոսը՝ պատրաստի սննդի արտադրանքը, 10.6 տոկոսը՝ տրանսպորտային միջոցները, 9.1 տոկոսը՝ կահույք, խաղալիքներ, այլ պատրաստի իրերը, 8.0 տոկոսը՝ մեքենաներ և սարքավորումները, 5.6 տոկոսը՝ բուսական ծագման արտադրանքը և այլն:

2010թ. հունվար-սեպտեմբերին առևտրային հաշվեկշիռ բացասական է բոլոր ապրանքախմբերի գծով, բացի թանկարժեք քարեր և մետաղներ ապրանքախմբից 281.7 մլն դրամով (763.4 հազ. դոլարով):

**Արտահանման և ներմուծման ծավալների դինամիկան
ըստ ապրանքախմբերի**

/հազ. ԱՄՆ դոլար/

Ապրանքային խմբի անվանումը	Արտահանում			Ներմուծում		
	2009թ. հունվար-սեպտեմբեր	2010թ. հունվար-սեպտեմբեր	Աճի տեմպը, տոկոս	2009թ. հունվար-սեպտեմբեր	2010թ. հունվար-սեպտեմբեր	Աճի տեմպը, տոկոս
Ընդամենը	38482,9	52451.3	136.3	168576,6	186486.4	110.6
<i>այդ թվում՝</i>						
Կենդանի կենդանիներ և կենդանական ծագման արտադրանք	1492,6	1063.2	71.2	5128,8	6559.4	127.9
Բուսական ծագման արտադրանք	2765,7	1488.1	53.8	9580,8	10507.0	109.7
Յուղեր և ճարպեր	-	2.8	-	1591,2	1690.3	106.2
Պատրաստի սննդի արտադրանք	2905,3	4129.3	142.1	33058,6	35205.0	106.5
Հանքահումքային մթերքներ	25904,3	37189.4	143.6	32341,3	38294.1	118.4
Քիմիական արտադրության ապրանքներ	-	1.3	-	7491,6	8180.5	109.2
Պլաստմասսա, կաուչուկ, ռետին	26,0	726.6	27.9 անգ.	1120,4	1860.7	166.1
Կաշի և դրանից իրեր	2,3	3.0	130.4	493,9	552.8	111.9
Փայտ և փայտյա իրեր	243,6	740.0	3.0 անգ.	1956,6	2297.1	117.4
Թուղթ և թղթյա իրեր	-	-	-	1454,2	1490.0	102.5
Մանածագործական իրեր	428,0	83.9	19.6	7919,9	7629.9	96.3
Կոշկեղեն, հովանոցներ, գլխարկներ	2497,5	1310.8	52.5	1448,1	2141.0	147.8
Իրեր քարից, գիպսից, ցեմենտից	109,2	222.4	2.0 անգ.	9871,0	8149.6	82.6
Թանկարժեք քարեր և մետաղներ	1443,3	3537.8	2.5 անգ.	2134,7	2774.4	130.0
Ոչ թանկարժեք մետաղներ և իրեր դրանցից	554,5	1405.6	2.5 անգ.	7383,9	6840.4	92.6
Մեքենաներ և սարքավորումներ	47,6	78.1	164.1	12923,9	14996.2	116.0
Տրանսպորտային միջոցներ	12,2	90.2	7.4 անգ.	17269,0	19719.1	114.2
Սարքեր և ապարատներ	-	10.1	-	2097,9	700.7	33.4
Կահույք, խաղալիքներ, այլ պատրաստի իրեր	50,8	368.7	7.3 անգ.	13116,4	16879.3	128.7
Արվեստի ստեղծագործություններ, հնատճ իրեր	-	-	-	194,4	18.9	9.7

Նախորդ տարվա հունվար-սեպտեմբերի նկատմամբ արտահանման ծավալի աճ է գրանցվել հետևյալ ապրանքային խմբերի գծով՝ պլաստմասսա, կաուչուկ, ռետին՝ (27.9 անգամ), տրանսպորտային միջոցներ՝ (7.4 անգամ), կահույք, խաղալիքներ, այլ պատրաստի իրեր՝ (7.3 անգամ), փայտ և փայտյա իրեր՝ (3,0 անգամ), թանկարժեք քարեր և մետաղներ և ոչ թանկարժեք մետաղներ և դրանցից իրեր՝ (2.5-ական անգամ), քարից, գիպսից, ցեմենտից իրեր՝ (2.0 անգամ), մեքենաներ և սարքավորումներ՝ (64.1 տոկոսով), հանքահումքային մթերքներ՝ (43.6 տոկոսով), պատրաստի սննդի արտադրանք՝ (42.1 տոկոսով), կաշի և դրանից իրեր (30.4 տոկոսով): Միևնույն ժամանակ նվազել են մանածագործական իրեր՝ (80,4 տոկոսով), կոշկեղեն, հովանոցներ, գլխարկներ՝ (47,5 տոկոսով), բուսական ծագման արտադրանք՝ (46,2 տոկոսով), կենդանի կենդանիներ և կենդանական ծագման արտադրանք (28,8 տոկոսով):

Ներմուծված ապրանքախմբերից զգալիորեն աճել են պլաստմասսա, կաուչուկ, ռետին՝ (66,1 տոկոսով), կոշկեղեն, հովանոցներ, գլխարկներ՝ (47,8 տոկոսով), թանկարժեք քարեր և մետաղները (30,0 տոկոսով), կահույք, խաղալիքներ, այլ պատրաստի իրեր՝ (28,7 տոկոսով), կենդանի կենդանիներ և կենդանական ծագման արտադրանքը (27,9 տոկոսով), հանքահումքային մթերքներ՝ (18,4 տոկոսով), փայտ և փայտյա իրեր՝ (17,4 տոկոսով), մեքենաներ և սարքավորումները (16,0 տոկոսով), տրանսպորտային միջոցները (14,2 տոկոսով) և այլն:

4.2.2. Մարդասիրական օգնություն

Ըստ ԼՂՀ սոցիալական ապահովության նախարարության տվյալների, 2010թ. հունվար-սեպտեմբեր ամիսներին մարդասիրական օգնության կարգով Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետություն են ներմուծվել 230645.6 հազ. դրամի ապրանքներ: Ստացված մարդասիրական օգնության 28.2 տոկոսը կազմել են զանազան արդյունաբերական ապրանքները, 27.5 տոկոսը՝ դեղորայքը և բժշկական տարբեր ապրանքները, 21.3 տոկոսը՝ սպարատները և սարքերը, 9.4 տոկոսը՝ տարբեր տեսակի ապրանքները 8.2 տոկոսը՝ մեքենաներ, սարքավորումներ, մեխանիզմները և այլն:

ԼՂՀ ներմուծված մարդասիրական օգնության ծավալն ըստ առանձին ապրանքախմբերի

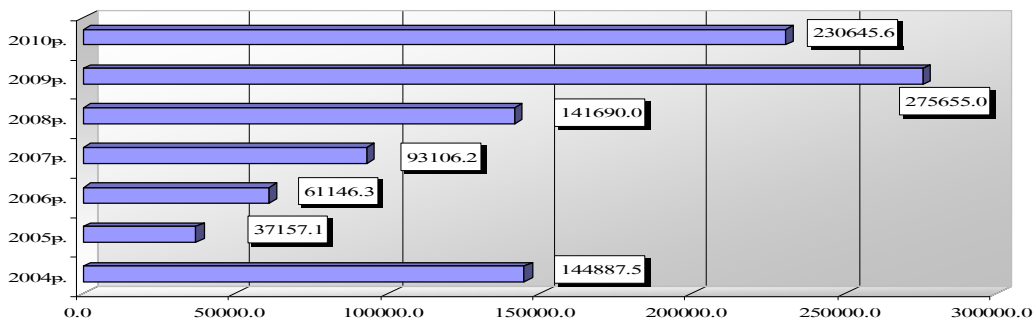
	2009թ. հունվար-սեպտեմբեր		2010թ. հունվար- սեպտեմբեր		Աճի տեմպը (%)
	քանակը	արժեքը	քանակը	արժեքը	
Ընդամենը		275655.0		230645.6	83.7
<i>այդ թվում՝</i>					
Փայտեղեն և նրանից պատրաստված արտադրանք	-	-	12	1612.3	-
Քիմիայի և դրա հետ կապված արդյունաբերության ճյուղերի արտադրանք	-	-	459	5913.3	-
Նախկինում օգտագործված մանածագործական արտադրանքներ, գույգ	2	2.0	-	-	-
Նոր կոշիկ, գույգ	1828	5030.9	4	12.0	0.2
Նախկինում օգտագործված կոշիկ, գույգ	30	69.4	34	42.0	60.5
Հագուստեղեն, գլխարկներ, հովանոցներ	4853	23999.8	1203	1791.8	7.5
Նախկինում օգտագործված հագուստ, հատ	249	129.6	1961	3066.1	23.7 անգ.
Տարբեր տեսակի գուլպաներ և գուգագուլպաներ, գույգ	27	5.1	44	8.8	172.5
Ապարատներ և սարքեր	26	15224.4	117	49021.8	3.2 անգ.
Մեքենաներ, սարքավորումներ, մեխանիզմներ	40	143684.5	23	18901.9	13.2
Գեղորայք և բժշկական տարբեր ապրանքներ	-	34251.8	-	63523.9	185.5
Զանազան արդյունաբերական ապրանքներ	70	7575.9	836	65080.8	8.6 անգ.
Զանազան շինանյութեր	102	12201.3	-	-	-
Տարբեր տեսակի ապրանքներ	-	33480.3	-	21670.9	64.7

2010 թվականի հունվար-սեպտեմբերին նախորդ տարվա նույն ժամանակաշրջանի համեմատ մարդասիրական օգնության ծավալը նվազել է 16.3 տոկոսով: Մարդասիրական օգնությունը ստացվել է Միացյալ Արաբական Եմիրություններից, Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներից, Ֆրանսիայից, Գերմանիայից և Հոլանդիայից:

ԼՂՀ ներմուծված մարդասիրական օգնության ծավալն ըստ երկրների

	Արժեքը, հազ. դրամ		Տեսակարար կշիռը, %	
	2009թ. հունվար-սեպտեմբեր	2010թ. հունվար-սեպտեմբեր	2009թ. հունվար-սեպտեմբեր	2010թ. հունվար-սեպտեմբեր
Ընդամենը	275655.0	230645.6	100.0	100.0
<i>այդ թվում՝</i>				
ՄԱԷ	160707.0	110835.8	58.3	48.0
ԱՄՆ	92082.1	87811.5	33.4	38.1
Գերմանիա	-	15621.3	-	6.8
ՌԳ	21858.2	-	7.9	-
Հոլանդիա	715.8	3414.8	0.3	1.5
Ֆրանսիա	-	12962.2	-	5.6
ՀՀ	291.9	-	0.1	-

Մարդասիրական օգնության ծավալների դինամիկան (հունվար-սեպտեմբերին), ըստ տարիների, հազ.դրամ

4.3. Արտարժուրային փոխարժեքներ

2010թ. սեպտեմբեր ամսվա ընթացքում 1 ԱՄՆ դոլարի, 1 Ռուսական ռուբլու և 1 ԵՎԲ-ի միջին հաշվարկային փոխարժեքները, ըստ «Արցախբանկ» ՓԲԸ-ի տեղեկատվության, կազմել են համապատասխանաբար՝ 363.36 դրամ, 11.80 դրամ և 474.54 դրամ:

2010թ. առաջին վեց ամիսների առաջին օրերի դրությամբ, ինչպես նաև երրորդ եռամսյակի ընթացքում 1 ԱՄՆ դոլարի, 1 Ռուսական ռուբլու և 1 ԵՎԲ-ի գնման, վաճառքի օրական գները և հաշվարկային փոխարժեքները բերվում են ստորև.

Ամսաթիվ	1 ԱՄՆ \$			1 Ռ-Վ Ռ-			1 ԵՎԲ		
	գնման գին	վաճառքի գին	հաշվարկային փոխարժեք	գնման գին	վաճառքի գին	հաշվարկային փոխարժեք	գնման գին	վաճառքի գին	հաշվարկային փոխարժեք
11.01	376	380	378.2	12	13	12.9	540	554	549.2
1.02	374	378	376.0	12	12	12.4	516	526	523.1
1.03	383	387	384.5	13	13	12.9	522	532	524.5
1.04	398	403	401.2	13	14	13.6	537	548	541.3
3.05	382	386	384.5	13	13	13.1	501	515	508.7
1.06	375	379	378.0	12	12	12.1	450	467	458.8
1.07	366	370	367.7	12	12	11.8	442	455	452.3
2.07	367	371	368.2	12	12	11.8	458	469	460.3
6.07	368	372	368.9	12	12	11.9	459	469	464.7
7.07	367	372	368.7	12	12	11.9	462	470	463.2
8.07	363	368	367.1	12	12	11.9	463	471	464.6
9.07	363	368	365.9	12	12	11.9	460	470	463.6
13.07	364	368	365.8	12	12	11.9	454	466	458.8
14.07	364	368	365.3	12	12	12.0	460	472	464.4
15.07	360	366	364.4	12	12	11.9	460	471	466.1
16.07	361	366	363.9	12	12	12.0	466	479	471.2
17.07	360	365	363.4	12	12	12.0	468	479	470.5
19.07	360	365	363.4	12	12	11.9	465	475	471.2
20.07	363	367	363.6	12	12	12.0	471	485	472.2
21.07	363	367	364.0	12	12	12.0	466	477	467.8
22.07	364	369	365.2	12	12	12.0	464	474	469.2
23.07	364	370	366.3	12	12	12.1	472	482	474.0
26.07	367	371	367.2	12	12	12.1	470	482	473.6
27.07	368	373	369.4	12	12	12.2	475	485	480.0
28.07	368	373	370.0	12	12	12.2	476	486	481.6
29.07	369	373	370.4	12	12	12.3	480	488	484.2
30.07	368	372	370.2	12	12	12.2	476	486	483.0
31.07	368	372	370.2	12	12	12.2	476	486	483.0
2.08	367	371	369.0	12	12	12.2	477	488	481.8
3.08	367	370	368.6	12	12	12.3	480	490	487.4
4.08	365	369	367.7	12	12	12.3	482	491	485.5
5.08	363	367	366.9	12	13	12.3	477	487	482.9
6.08	363	367	366.0	12	12	12.3	472	485	482.7
9.08	362	367	365.2	12	12	12.2	478	489	485.6
10.08	365	369	365.9	12	12	12.2	476	486	482.2
11.08	365	370	367.3	12	12	12.2	475	487	480.3
12.08	366	370	367.1	12	12	12.0	469	482	471.8
13.08	366	370	367.3	12	12	12.1	464	473	472.6
17.08	366	369	367.3	12	12	12.1	467	478	472.9
18.08	366	369	367.5	12	12	12.1	467	478	473.4

ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ամսաթիվ	I ԱՄՆ \$			I Ռ-Ռ			I ԵԿԸՈ		
	գնման զին	վաճառքի զին	հաշվարկային փոխարժեք	գնման զին	վաճառքի զին	հաշվարկային փոխարժեք	գնման զին	վաճառքի զին	հաշվարկային փոխարժեք
19.08	366	370	367.4	12	12	12.1	466	477	470.7
20.08	365	368	366.0	12	12	12.0	464	474	466.8
21.08	362	367	365.0	12	12	12.0	455	466	465.6
23.08	362	366	364.9	12	12	11.9	455	467	463.9
24.08	365	368	365.5	12	12	11.9	455	467	461.8
25.08	365	369	366.8	12	12	11.9	458	470	465.6
26.08	366	370	367.0	12	12	11.9	462	474	466.0
27.08	365	369	365.9	12	12	11.9	462	474	465.1
30.08	360	366	363.6	12	12	11.9	456	470	462.7
31.08	360	365	362.7	12	12	11.8	450	465	459.9
1.09	363	370	363.7	12	12	11.8	459	473	464.4
2.09	364	368	365.0	12	12	11.9	463	475	468.2
3.09	364	369	365.4	12	12	11.9	464	476	468.9
6.09	362	366	364.5	12	12	11.9	465	476	469.5
7.09	361	366	363.5	12	12	11.8	458	472	464.0
8.09	362	366	363.9	12	12	11.8	455	469	461.4
9.09	363	367	364.2	12	12	11.8	458	468	463.6
10.09	362	366	363.9	12	12	11.8	455	467	463.7
11.09	360	364	363.3	12	12	11.8	455	467	463.0
14.09	360	364	362.7	12	12	11.8	459	473	467.1
15.09	361	365	363.2	12	12	11.8	465	478	470.9
16.09	361	365	363.3	12	12	11.8	467	478	474.5
17.09	362	366	363.7	12	12	11.7	472	484	478.3
18.09	362	366	363.7	12	12	11.7	470	482	478.3
22.09	360	365	363.2	12	12	11.7	478	490	483.4
23.09	360	364	362.8	12	12	11.7	476	486	484.0
24.09	360	364	362.3	12	12	11.7	477	486	484.7
27.09	362	365	362.7	12	12	11.9	484	493	487.6
28.09	359	363	362.4	12	12	11.8	484	495	485.7
29.09	360	364	361.8	12	12	11.9	487	499	491.8
30.09	360	363	361.3	12	12	11.8	487	499	492.4

1 ԱՄՆ դոլարի, 1 Ռ-Ռ ռուբլու և 1 ԵԿԸՈ-ի առքի, վաճառքի գների և հաշվարկային փոխարժեքների փոփոխությունները 2009 և 2010թթ. հունվար-սեպտեմբերին (ըստ ամիսների)

	2009թ. հունվար-սեպտեմբեր			2010թ. հունվար- սեպտեմբեր		
	հաշվարկային փոխարժեքը	գնման զինը	վաճառքի զինը	հաշվարկային փոխարժեքը	գնման զինը	վաճառքի զինը
<i>1 ԱՄՆ դոլար</i>						
հունվար	305.50	305.94	308.77	377.53	375.93	379.40
փետրվար	305.47	304.61	307.36	380.49	379.14	382.33
մարտ	365.71	358.29	367.10	394.21	391.82	397.14
հունվար-մարտ	325.56	322.95	327.74	384.08	382.30	386.29
ապրիլ	372.42	371.57	377.13	394.53	391.00	396.68
մայիս	372.46	370.26	374.77	385.00	382.71	387.10
հունիս	366.71	316.63	368.33	373.46	371.14	375.23
հունվար-հունիս	348.04	337.88	350.58	384.20	381.96	386.31
հուլիս	365.22	363.48	367.33	366.78	364.77	369.36
օգոստոս	372.76	370.41	374.95	366.39	364.41	368.46
սեպտեմբեր	379.88	377.86	381.76	363.36	361.33	365.52
հունվար-սեպտեմբեր	356.24	348.78	358.61	377.97	375.81	380.14
<i>1 Ռուսական ռուբլի</i>						
հունվար	9.40	7.97	9.78	12.67	12.00	12.87
փետրվար	8.53	7.88	8.64	12.62	12.52	12.90

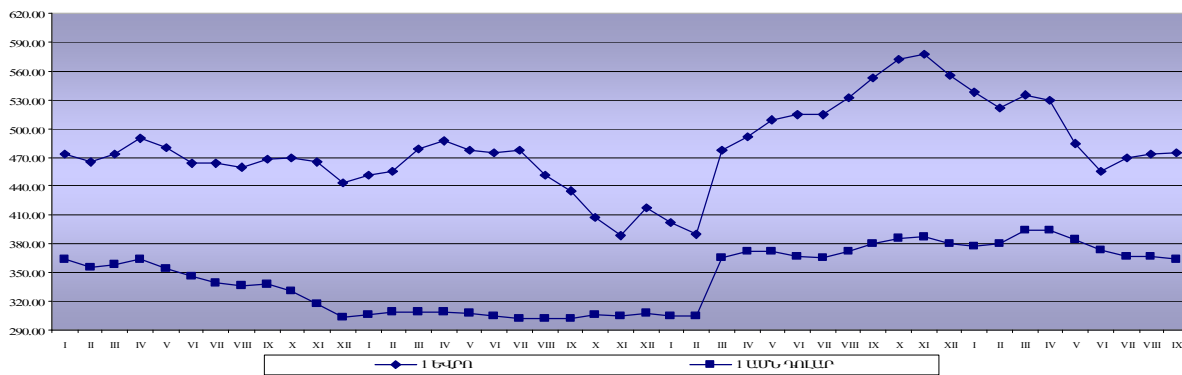
ԱՐՏԱՔԻՆ ՀԱՏՎԱԾ

	2009թ. հունվար-սեպտեմբեր			2010թ. հունվար- սեպտեմբեր		
	հաշվարկային փոխարժեքը	զնման գինը	վաճառքի գինը	հաշվարկային փոխարժեքը	զնման գինը	վաճառքի գինը
մարտ	10.57	9.45	11.19	13.35	13.14	13.59
հունվար-մարտ	9.50	8.43	9.87	12.88	12.55	13.12
ապրիլ	11.11	10.56	11.20	13.53	13.09	13.91
մայիս	11.67	11.04	11.31	12.65	12.33	12.71
հունիս	11.80	11.29	11.88	11.95	12.00	12.00
հունվար-հունիս	10.51	9.70	10.67	12.80	12.51	13.00
հուլիս	11.59	11.14	11.90	12.01	12.00	12.00
օգոստոս	11.79	10.82	12.00	12.07	12.00	12.00
սեպտեմբեր	12.36	11.90	12.43	11.80	12.00	12.00
հունվար-սեպտեմբեր	10.98	10.23	11.15	12.52	12.34	12.66

1 ԵՎՐՈ

հունվար	402.61	403.58	416.35	538.03	532.67	543.67
փետրվար	390.61	384.82	395.32	520.79	515.10	527.48
մարտ	477.27	464.52	484.94	535.00	530.14	542.68
հունվար-մարտ	423.50	417.64	432.20	531.27	525.97	537.94
ապրիլ	491.06	485.23	504.23	529.86	522.55	536.09
մայիս	508.68	498.58	514.13	483.93	477.38	490.05
հունիս	514.17	507.27	520.50	455.93	449.64	461.45
հունվար-հունիս	464.07	457.33	472.58	510.59	504.58	516.90
հուլիս	514.02	508.76	520.90	469.98	465.59	476.23
օգոստոս	531.99	524.86	537.41	473.05	466.68	478.09
սեպտեմբեր	553.05	547.67	560.14	474.54	468.48	480.29
հունվար-սեպտեմբեր	487.02	480.59	494.88	497.90	492.03	504.00

1 ԱՄՆ դոլարի և 1 ԵՎՐՈ-ի միջին ամսական հաշվարկային փոխարժեքների դինամիկան 2007-2010թթ. (դրամով)

2007թ.

2008թ.

2009թ.

2010թ.

Որոշ արտարժույթների միջին փոխարժեքները

Միավոր	Արտարժույթ	ՀՀ դրամ		
		31.07. 2010թ. դրությամբ	31.08. 2010թ. դրությամբ	30.09. 2010թ. դրությամբ
1	Մեծ Բրիտանիայի ֆունտ ստեռլինգ	578.34	559.71	573.80
1	Եգիպտական ֆունտ	65.10	63.58	63.46
100	Իրանական ռիալ	3.70	3.63	3.53
1	Իսրայելական շեկել	97.90	94.98	99.52
1	Կանադական դոլար	358.40	342.38	350.41
10	Ճապոնական իեն	42.89	43.00	43.41
1	Շվեյցարական ֆրանկ	356.06	356.24	370.04
1	Քուվեյթյան դինար	1287.29	1257.04	1268.65
1	Ուկրաինական գրիվնյա	46.90	45.99	45.53
1	Վրացական լարի	201.10	197.88	200.02